

32002L0074

L 270/10

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

23.3.2002

DYREKTYWA 2002/74/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
z dnia 23 września 2002 r.
zmieniająca dyrektywę Rady 80/987/EWG w sprawie zbliżania ustawodawstw Państw Członkowskich
dotyczących ochrony pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy
(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 137 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

uwzględniając konsultacje przeprowadzone z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 251 Traktatu ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Wspólnotowa Karta Socjalnych Praw Podstawowych Pracowników przyjęta dnia 9 grudnia 1989 r. stanowi w pkt 7, że wprowadzenie rynku wewnętrznego musi prowadzić do poprawy warunków życia i pracy pracowników we Wspólnocie Europejskiej oraz że ta poprawa musi obejmować, w miarę potrzeb, rozwój niektórych aspektów przepisów dotyczących zatrudnienia, takich jak procedury zwolnień grupowych, i dotyczące upadłości.
- (2) Dyrektywa 80/987/EWG ⁽⁴⁾ ma na celu zapewnienie minimalnego stopnia ochrony pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy. W tym celu zobowiązuje Państwa Członkowskie do ustanowienia organu, który gwarantuje płatność kwoty pozostającej do spłaty zainteresowanym pracownikom.
- (3) Zmiany w prawie upadłościowym w Państwach Członkowskich i rozwój rynku wewnętrznego oznaczają, iż niektóre przepisy tej dyrektywy muszą zostać dostosowane.
- (4) Pewność i przejrzystość prawa wymagają także wyjaśnienia w odniesieniu do zakresu i niektórych definicji dyrektywy 80/987/EWG. W szczególności możliwe wyłączenia przyznane Państwom Członkowskim należy wskazać w przepisach wprowadzających dyrektywę i, odpowiednio, skreśla się Załącznik do niej.

⁽¹⁾ Dz.U. C 154 E z 29.5.2001, str. 109.

⁽²⁾ Dz.U. C 221 z 7.8.2001, str. 110.

⁽³⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2001 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym), wspólne stanowisko Rady z dnia 18 lutego 2002 r. (Dz.U. C 119 E z 22.5.2002, str. 1) (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 maja 2002 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym). Decyzja Rady z dnia 27 czerwca 2002 r.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 283 z 28.10.1980, str. 23. Dyrektywa ostatnio zmieniona Aktem Przystąpienia z 1994 r.

(5) W celu zapewnienia równej ochrony zainteresowanym pracownikom definicja niewypłacalności powinna zostać dostosowana do nowych tendencji ustawodawczych w Państwach Członkowskich i powinna także obejmować w ramach tego pojęcia procedurę upadłościową inną niż likwidacja. W tym kontekście Państwa Członkowskie, w celu ustalenia odpowiedzialności instytucji udzielającej gwarancji, powinny być w stanie stanowić, że w przypadku skutków niewypłacalności w postaci kilku procedur upadłościowych sytuacja taka traktowana jest jako pojedyncza procedura upadłościowa.

(6) Należy zapewnić, aby pracownicy określani w dyrektywie 97/81/WE z dnia 15 grudnia 1997 r. dotyczącej zbiorowego porozumienia ramowego dotyczącego pracy w niepełnym wymiarze godzin zawartego przez UNICE, CEEP i ETUC ⁽⁵⁾, dyrektywie Rady 1999/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. dotyczącej zbiorowego porozumienia ramowego dotyczącego pracy na czas określony zawartego przez ETUC, UNICE i CEEP ⁽⁶⁾ i dyrektywie Rady 91/383/EWG z dnia 25 czerwca 1991 r. uzupełniającej środki mające wspierać poprawę bezpieczeństwa i zdrowia w pracy pracowników pozostających w stosunku pracy na czas określony lub w czasowym stosunku pracy ⁽⁷⁾, nie są wyłączeni z zakresu niniejszej dyrektywy.

(7) W celu zapewnienia pewności prawnej dla pracowników na wypadek niewypłacalności przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w wielu Państwach Członkowskich i wzmocnienia praw pracowników zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości, należy wprowadzić przepisy, które wyraźnie stanowią, która instytucja jest odpowiedzialna za spełnienie roszczeń kwot pozostających do spłaty w tych przypadkach i ustala w celu współpracy między właściwymi władzami administracyjnymi Państw Członkowskich wcześniejsze rozliczenie kwot pozostających do spłaty pracownikom. Ponadto niezbędne jest zapewnienie, że we właściwy sposób wykonano odpowiednie ustalenia przez ustalenie przepisów o współpracy między właściwymi władzami administracyjnymi w Państwach Członkowskich.

(8) Państwa Członkowskie mogą ustalać ograniczenia odnoszące się do odpowiedzialności instytucji udzielających gwarancji, które powinny być zgodne ze społecznym celem dyrektywy i które mogą uwzględniać różne poziomy roszczeń.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 14 z 20.1.1998, str. 9. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 98/23/WE (Dz.U. L 131 z 5.5.1998, str. 10).

⁽⁶⁾ Dz.U. L 175 z 10.7.1999, str. 43.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 206 z 29.7.1991, str. 19.

- (9) W celu ułatwienia określenia procedury upadłościowej, w szczególności w sytuacjach w wymiarze transgranicznym, należy ustanowić przepis w stosunku do Państw Członkowskich dotyczący powiadamiania Komisji i innych Państw Członkowskich o rodzajach procedur upadłościowych, które dają przesłanki do interwencji ze strony instytucji udzielających gwarancji.
- (10) W związku z powyższym dyrektywa 80/987/EWG powinna zostać zmieniona.
- (11) Ze względu na fakt, iż cele proponowanego działania, to znaczy zmiana niektórych przepisów dyrektywy 80/987/EWG w celu uwzględnienia zmian w działalności przedsiębiorstw we Wspólnocie, nie mogą być osiągnięte w wystarczający sposób przez Państwa Członkowskie, a tym samym mogą one zostać lepiej osiągnięte na poziomie wspólnotowym, Wspólnota może przyjmować środki, zgodnie z zasadą pomocniczości, określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu.
- (12) Komisja powinna przedstawić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie w sprawie wykonania i stosowania niniejszej dyrektywy, w szczególności w zakresie nowych form zatrudnienia pojawiających się w Państwach Członkowskich,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

W dyrektywie 80/987/EWG wprowadza się następujące zmiany:

1) tytuł otrzymuje brzmienie:

„Dyrektywa Rady 80/987/EWG z dnia 20 października 1980 r. w sprawie ochrony pracowników na wypadek niewypłacalności ich pracodawcy”;

2) sekcja I otrzymuje brzmienie:

„SEKCJA I

Zakres i definicje

Artykuł 1

1. Niniejsza dyrektywa stosuje się do roszczeń pracowników, wynikających z umów o pracę lub stosunku pracy i istniejących wobec pracodawców, którzy są niewypłacalni w rozumieniu art. 2 ust. 1.

2. Państwa Członkowskie mogą, wyjątkowo, wykluczyć roszczenia niektórych kategorii pracowników z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy, na mocy istnienia innych form gwarancji, jeżeli ustanowiono, że oferuje zainteresowanym osobom stopień ochrony równoważny temu, jaki wynika z niniejszej dyrektywy.

3. W przypadkach gdy takie przepisy już się stosuje w ich ustawodawstwie krajowym, Państwa Członkowskie mogą nadal wyłączać z zakresu niniejszej dyrektywy:

- a) pomoc domową zatrudnioną przez osobę fizyczną;
- b) rybaków pracujących na zasadzie udziału w zyskach z połowów.

Artykuł 2

1. Do celów niniejszej dyrektywy pracodawcę uważa się za niewypłacalnego, jeżeli zgłoszony został wniosek o otwarcie postępowania zbiorowego w oparciu o niewypłacalność pracodawcy, zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi Państwa Członkowskiego, obejmującego częściowe lub całkowite zbycie aktywów pracodawcy oraz wyznaczenie syndyka lub osoby wykonującej podobne zadanie, a właściwa władza w zastosowaniu wymienionych przepisów:

- a) zadecydowała o wszczęciu postępowania przed sądem; lub
- b) stwierdziła definitywne zamknięcie przedsiębiorstwa lub zakładu pracodawcy, jak również niewystarczalność aktywów do pokrycia kosztów wszczęcia postępowania przed sądem.

2. Niniejsza dyrektywa jest bez uszczerbku dla prawa krajowego dotyczącego definicji pojęć »pracownik«, »pracodawca«, »wynagrodzenie«, »prawo nabyte« i »prawo w trakcie nabywania«.

Jednakże Państwom Członkowskim nie wolno wyłączyć z zakresu niniejszej dyrektywy:

- a) pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze godzin w rozumieniu dyrektywy 97/81/WE;
- b) pracowników zatrudnionych w oparciu o umowę na czas określony w rozumieniu dyrektywy 1999/70/WE;
- c) pracowników o czasowym stosunku pracy w rozumieniu art. 1 ust. 2 dyrektywy 91/383/EWG.

3. Państwa Członkowskie nie mogą ustanowić minimalnego czasu trwania umowy o pracę lub stosunku pracy w celu kwalifikacji pracowników do zgłaszania roszczeń na podstawie niniejszej dyrektywy.

4. Dyrektywa nie wyklucza rozszerzenia przez Państwa Członkowskie ochrony pracowników na inne sytuacje związane z niewypłacalnością, na przykład w przypadku gdy de facto płatności zostały wstrzymane na stałe, ustanowione inną procedurą sądową niż wymieniona w ust. 1, na mocy prawa krajowego.

Jednakże takie procedury nie tworzą obowiązku gwarancyjnego dla instytucji innych Państw Członkowskich w przypadkach określonych w sekcji IIIa.”;

3) artykuły 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„Artykuł 3

Państwa Członkowskie podejmują środki niezbędne, aby instytucje udzielające gwarancji zapewniły, zgodnie z art. 4, spłatę kwot pozostających do spłaty pracownikom, wynikających z umowy o pracę lub stosunku pracy i dotyczących zapłaty należności za okres poprzedzający wskazaną datę.

Roszczenia przejmowane przez instytucję udzielającą gwarancji stanowią kwotę pozostającą do spłaty odnoszącą się do okresu przed określoną datą ustaloną przez Państwa Członkowskie i/lub ewentualnie po niej.

Artykuł 4

1. Państwa Członkowskie mają prawo do ograniczania odpowiedzialności instytucji udzielających gwarancji, określonych w art. 3.

2. Jeżeli Państwa Członkowskie korzystają z prawa określonego w ust. 1, określają długość okresu, w stosunku do którego roszczenia kwot pozostających do spłaty mają być spełnione przez instytucję udzielającą gwarancji. Jednakże nie może to być okres krótszy niż okres obejmujący wynagrodzenie za trzy ostatnie miesiące stosunku pracy przed i/lub po dacie określonej w art. 3. Państwa Członkowskie mogą włączyć ten minimalny trzymiesięczny okres do okresu referencyjnego trwającego nie mniej niż sześć miesięcy.

Państwa Członkowskie mające okres referencyjny trwający nie mniej niż 18 miesięcy mogą ograniczyć okres, za który roszczenia kwot pozostających do spłaty będą spełniane przez instytucję udzielającą gwarancji do ośmiu tygodni. W takim przypadku do wyliczenia minimalnego okresu używa się tych okresów, które są najbardziej korzystne dla pracownika.

3. Ponadto Państwa Członkowskie mogą ustalić pułapy wypłat dokonanych przez instytucje udzielające gwarancji. Pułapy te nie mogą być ustalane poniżej poziomu zgodnego społecznie z celem społecznym niniejszej dyrektywy.

Jeśli Państwa Członkowskie korzystają z tej możliwości, powiadamiają Komisję o metodach, według których pułap został ustalony.”;

4) dodaje się sekcję IIIa w brzmieniu:

„SEKCJA IIIa

Przepisy dotyczące sytuacji ponadnarodowych

Artykuł 8a

1. Jeżeli przedsiębiorstwo prowadzące działalność na terytorium co najmniej dwóch Państw Członkowskich jest niewypłacalne w rozumieniu art. 2 ust. 1, instytucją odpowiedzialną za spełnianie roszczeń pracowników kwot pozostających do spłaty jest instytucja w tym Państwie Członkowskim, na terytorium którego oni pracują lub stale pracują.

2. Zakres praw pracowniczych określany jest przez prawo regulujące działalność właściwej instytucji udzielającej gwarancji.

3. Państwa Członkowskie podejmują środki niezbędne w celu zapewnienia, że w przypadkach określonych w ust. 1 decyzje podejmowane w zakresie postępowania upadłościowego określone w art. 2 ust. 1, w stosunku do których wystąpiono z wnioskiem w innym Państwie Członkowskim, są brane pod

uwagę w przypadku określania niewypłacalności w rozumieniu niniejszej dyrektywy.

Artykuł 8b

1. Do celów wykonania art. 8a Państwa Członkowskie ustanawiają przepis dotyczący wymiany istotnych informacji między swoimi właściwymi władzami administracyjnymi i/lub instytucjami udzielającymi gwarancji określonymi w art. 3, umożliwiając w szczególności powiadomienie instytucji udzielającej gwarancji odpowiedzialnej za spełnienie roszczeń pracowników kwot pozostających do spłaty.

2. Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję i inne Państwa Członkowskie o danych kontaktowych swoich właściwych władz administracyjnych i/lub instytucji udzielających gwarancji. Komisja udostępnia publicznie niniejsze komunikaty.”;

5) w art. 9 dodaje się ustęp w brzmieniu:

„Wykonanie niniejszej dyrektywy w żadnych okolicznościach nie stanowi wystarczających podstaw do regresji w stosunku do obecnej sytuacji w Państwach Członkowskich ani w stosunku do ogólnego poziomu ochrony pracowników w objętym nią obszarze.”;

6) w art. 10 dodaje się literę w brzmieniu:

„c) wyłączyć lub zmniejszyć odpowiedzialność określoną w art. 3 albo zobowiązanie gwarancyjne określone w art. 7 w przypadkach, gdy pracownik, sam lub wraz ze swoimi bliskimi krewnymi, był właścicielem podstawowej części przedsiębiorstwa lub zakładu pracodawcy i miał znaczący wpływ na jej działalność.”;

7) dodaje się następujący artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 10a

Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję i inne Państwa Członkowskie o rodzajach krajowych postępowań upadłościowych objętych zakresem niniejszej dyrektywy oraz o wszystkich odnoszących się do nich zmianach. Komisja publikuje te komunikaty w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.”;

8) skreśla się Załącznik.

Artykuł 2

1. Państwa Członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy przed dniem 8 października 2005 r. i niezwłocznie powiadomią o tym Komisję.

Państwa Członkowskie stosują przepisy określone w akapicie pierwszym do każdego przypadku niewypłacalności pracodawcy, występującego po dacie wejścia w życie tych przepisów.

Wspomniane środki powinny zawierać odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie to powinno towarzyszyć ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez Państwa Członkowskie.

2. Państwa Członkowskie przekażą Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinach objętych niniejszą dyrektywą.

Artykuł 3

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie z dniem jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

Artykuł 4

Najpóźniej do dnia 8 października 2010 r. Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie w sprawie wykonania i stosowania niniejszej dyrektywy w Państwach Członkowskich.

Artykuł 5

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 23 września 2002 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

P. COX

Przewodniczący

W imieniu Rady

M. FISCHER BOEL

Przewodniczący